Smidstrup Hønseri – set fra min vinkel

Jeg, Poul, født i 1950

Min far og mor, Bent og Inger, kom som 28–29-årige fra Nyborgkanten til Smidstrup, hvor de købte et nedlagt børnehjem. Bents storebror havde et stort fjerkræslagteri i Ørbæk, og far, der var uddannet landmand, havde tidligere bestyret en gård for broren Arne. Men efter en alvorlig hændelse med sit helbred kunne han ikke længere gå bag ploven. Så blev de enige om, at da slagteriet faktisk manglede fjerkræ, kunne Bent begynde at samle det op i Jylland. Han kunne blive hønsekræmmer.

Min far var uddannet som en ægte grundtvigianer. Han havde gået på efterskole, højskole og landbrugsskole og troede på, at man kunne skabe sit eget liv med flid og tro på fremtiden. Han var en slags Mads Skjern fra Smidstrup – ikke med slips og herretøj, men med høns og hønsebure.

Han startede med at køre rundt til telefonscentralerne i Vejle Amt og bad dem finde ud af, hvem der ville have afhentet høns. Han kørte hele dagen, hentede fjerkræ og kørte et par gange om ugen over til brorens slagteri. Det var lange dage, men han havde stadig kræfter til gymnastik og foreningsliv om aftenen. Min mor, som havde en god husholdningsskoleuddannelse, blev hurtigt en del af virksomheden.

Virksomheden voksede. I midten af 50'erne var vi tre drenge, og min storebror Henning fortalte altid, hvordan han drønede rundt som den søde dreng i hele byen. Set fra mit synspunkt var fjerkræ pludselig blevet en efterspurgt vare. Der var penge i det, og hønseriet voksede næsten hver måned. Først hentede far selv høns, men snart måtte han ansætte chauffører. Han kørte stadig med en gang imellem for at tjekke, at alt gik rigtigt til, og han samarbejdede tæt med dyrlægen for at sikre kvaliteten.

Så begyndte det store spring: far og mor fik de første rugemaskiner. Pludselig kunne de sælge daggamle kyllinger til landmændene. Det blev hurtigt en god forretning. De byggede nye hønsehuse til fedekyllinger, som blev kørt til slagteriet i Ørbæk. Det krævede nye lastbiler – og det fik de.

Jeg husker, hvordan alt voksede omkring os. Først en lille Morris, der kunne køre både æg og børn – selvom det ikke var helt lovligt – så et folkevognsrugbrød, og så kunne vi endda tage på ferie en uge, hvilket ikke var helt almindeligt på landet i 50'erne.

I begyndelsen af 60'erne blev der hele tiden ansat folk. Far fik en førstemand, Gunnar, og nye medarbejdere kom til. Når der skulle ansættes et ægtepar, fulgte boligbehovet med, og jeg var ofte med far ved advokaten, når der skulle skrives slutsedler på bygninger, som han købte til formålet.

Mange landmænds koner begyndte også at arbejde for os – de kunne passe rugemaskinerne, der kom flere og flere af. Rundt om det gamle børnehjem blev der bygget et to-etagers hønsehus og et langt kyllingehus. Håndværkere kom og gik. Der blev bygget ny garage og opfundet alt muligt praktisk sammen med smeden – rør til at blæse foder ned, hejs til æg, og små Storm P-ordninger, der gjorde arbejdet lettere.

Det var industrialisering i lille skala – men det var det samme, der skete overalt i landbruget. Man fandt på bedre foder, bedre kunstgødning, bedre medicin, og far var med på alt nyt. De landmænd,

der fulgte med, tjente godt. Pludselig kom kunderne i dyre biler og sportvogne, og mor og far blev inviteret ud til dem. Alle havde råd til grillkylling – og fjerkræ blev guld.

Fra 1960 til 1968 var det en ren optur. Fra nogle få hundrede kyllinger i de første rugemaskiner blev det til tusindvis. Lastbil efter lastbil kørte ud. Fars arbejde ændrede sig – fra at stå i hønsehuset til at have kontor, kontordame og revisor. Det blev en rigtig virksomhed, og jeg tror, han var en af Smidstrups største skatteydere, indtil stagnationen satte ind omkring 1968.

Men for os børn var det en barndom fuld af bevægelse, håb og lugten af fjerkræ – lyden af rugemaskinerne, der kørte døgnet rundt, og følelsen af, at næsten alt kunne lade sig gøre.